

Så ser Högsta förvaltningsdomstolen på ”normalt förekommande arbete” vid sjukpenning

Försäkringskassan bedömer rätten till sjukpenning vid ett antal olika fasta tidpunkter. Detta kallas även rehabiliteringskedjan. För mer information om rehabiliteringskedjan hänvisas till tidigare artiklar under på rätt sida, nr 4-5 år 2016. Artiklarna finns att hämta på neuro.se.

När man har fått sjukpenning i 180 dagar säger reglerna, med ett par undantag, att arbetsförmågan ska bedömas i förhållande till arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. Det vill säga om man bedöms klara ett sådant arbete, nekas man sjukpenning. Neuros rättsombudskoordinator reder här ut begreppen:

Neurologiska diagnoser eller symtom kan påverka arbetsförmågan. Sådant som förlamningar, känselbortfall, värk, balanssvårigheter, hjärntrötthet (mental trötthet) eller kognitiva besvär, kan göra att man får behov av att vara sjukskriven under kortare eller längre tid. Man kan då få sjukpenning från Försäkringskassan, med 25%, 50%, 75% eller 100%, beroende på hur mycket man klarar att arbeta. Man kan lite förenklat säga att ju längre tiden går, desto svårare är det att beviljas sjukpenning. Det beror på att arbetsförmågan så småningom provas mot allt fler olika typer av arbeten.

I Försäkringskassans avslagsbeslut i dessa ärenden kan det som exempel stå att en person ”trots hjärntrötthet skulle klara arbeten som inte är psykiskt belastande och där man inte behöver ha simultan- eller koncentrationsförmåga”. Eller att en person ”trots rörelsehinder och kognitiva besvär skulle klara ett stillasittande arbete i en stressfri miljö”. Slutsatsen Försäkringskassan därefter drar, är att sådana arbeten är ”normalt förekommande”, och då nekas sjukpenningen.

Många medlemmar i Neuro, som kontaktar oss rättsombud frågar sig ofta och med rätta, var Försäkringskassan kan hitta sådana arbeten? Och måste inte Försäkringskassan i sådana fall kunna peka ut ett konkret arbete som man skulle kunna klara för att få neka sjukpenningen?

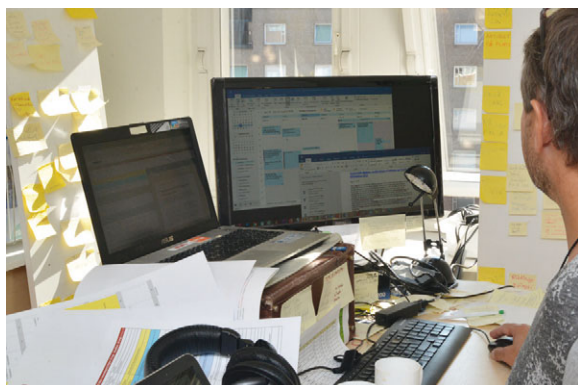
Nu har Sveriges högsta förvaltningsdomstol (HFD) i två domar kommit med vägledning kring frågan om vad som menas med ”normalt förekommande arbeten”.

Den ena domen (mål nr 607-17) handlade om personen A med en artrossjukdom. Hen arbetade som affärsbiträde i en livsmedelsaffär. Sjukdomen orsakade bland annat nedsatt kraft i händerna och nedsatt greppförmåga. Hen hade svårt med finmotoriken och problem med att arbeta statiskt, att lyfta och att utföra kontorsarbete samt hade kontinuerlig värk. Hens arbetsuppgifter hade anpassats efter sjukdomen. Försäkringskassan nekade A sjukpenning. De ansåg att hen trots sina svårigheter kunde klara ”ett fysiskt lättare och rörligt arbete som inte ställer stora krav

på finmotorik och styrka i händerna och som inte belastar fingerlederna i samma omfattning som hens ordinarie arbete”. Detta ansåg kassan vara ett normalt förekommande arbete

HFD anser i domen att Försäkringskassan hade fel som nekat A sjukpenning. Domstolen menar att de allra flesta arbeten ställer krav på att händerna kan användas. Med hänsyn till omfattningen av As besvär var det svårt att föreställa sig arbeten där hen skulle ha kunnat klara av att utföra samtliga arbetsuppgifter. A fick alltså rätt till sjukpenning.

Några slutsatserna man kan dra av denna HFD-dom är:

Vad som egentligen bedöms som ”ett normalt arbete”, har nu Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) slagit fast.

- Med begreppet normalt förekommande arbete menas vanliga arbeten. I ett sådant arbete har endast små, eller inga anpassningar, av arbetet med hänsyn till personens sjukdom gjorts. Anställningar som på något sätt subventioneras av det allmänna, t.ex. lönebidragsanställningar, ingår inte i begreppet. Detta betyder att Försäkringskassan framöver inte kan ”fantisera ihop” arbeten som står långt ifrån verkligheten när man ska jämföra en persons arbetsförmåga mot arbetsmarknaden.
- Försäkringskassan behöver däremot inte kunna visa på konkreta typer av arbeten som personen klarar för att kunna neka hen sjukpenning
- Försäkringskassan behöver heller inte bedöma arbetsförmågan mot konkreta arbeten som för närvarande finns tillgängliga att söka. Försäkringskassan kan i stället göra en

mer abstrakt eller hypotetisk prövning av hur sjukdomen påverkar arbetsförmågan

- Även om bedömningen inte görs i relation till konkreta arbeten, måste den ta hänsyn till förhållandena på arbetsmarknaden. Bedömningen måste också anpassas efter hur arbetsmarknaden förändras. Detta innebär bl.a. att Försäkringskassan ska beakta eventuella bedömningar av personens arbetsförmåga som har gjorts av Arbetsförmedlingen. Deras bedömning bör vara vägledande även vid Försäkringskassans bedömning av arbetsförmågan
- Endast personer som ”helt klart” har en arbetsförmåga på arbetsmarknaden, ska nekas sjukpenning. Försäkringskassan ska endast neka sjukpenning om personen klarar de olika krav och förväntningar som en arbetsgivare har när det gäller t.ex. prestation och arbetstakt. I oklara fall ska sjukpenning beviljas.

Du som medlem i Neuro är som vanligt välkommen att kontakta våra rättsombud på 08-677 70 19 eller rattsombud@neuro.se för enskild rådgivning kring sjukpenning. ●

Magnus Andersson
Koordinator för Neuros rättsombud

LÄS MER

Domarna HFD 607-17 samt HFD 667-17, vilka finns tillgängliga på Högsta förvaltningsdomstolens hemsida <http://www.hogstaforvaltningsdomstolen.se/Avgoranden/Domar-och-beslut/2018/Socialforsakringsmal/>

Allmänna bestämmelser om sjukpenning - 27 kap. i Socialförsäkringsbalken

”Sjukpenning, rehabilitering och rehabiliteringsersättning” samt ”Sjukpenning och samordnad rehabilitering” - Försäkringskassans vägledningar vid deras handläggning av sjukpenning.